

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja: minden egy hasábos 1 garmond sorért vagy annak tőrfogatáért 4 kr. s minden egyszeri közlés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő. Nagy és többször közlendő hirdetményt a kiadóhivatal árkedvezményben részesít.

A „Nyílttér“ rovatban közlendő cikkek soronként 10 kr. díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-HIVATAL:

Kézdivásárhelyt:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Kádbéó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyíltterek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

Felhívás előfizetésre

a „Székelyföld“ 1883. évi (második) folyamára.

A „Székelyföld“ című közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 frt. — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba és pedig K.-Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imre, Székely-Udvarhelyre Dr. Kádbéó Ferenc szerkesztőkhöz küldendők, adékról legelőzserűbben posta-utalvánnyal.

A „Székelyföld“ kiadó hivatala.

Tanulságul.

(T.) Hogy a hazafiság relativ fogalom, az régi dolog; hogy pedig egyik párt hazafiságának megbíráására nem a másik párt van hivatva, azt is be fogja látni mindenki. Két feleselő közül soha sem lehet az egyik bíró is, hanem a bíró szerepe mindig egy oly harmadikra ruházandó, ki a feleselésben nem vesz részt, tökéletesen érdektelen és a mennyire lehet, részrehajlatlan fél is. Miután pedig a politikai küzdelmek többé-kevésbé, de magukkal ragadnak

A „Székelyföld“ tárczája.

A mare-i mosónő.

(Francziából.)

Balás Antal.

Nem rég egy valóban drámai színezetű esemény kötö le altörvényszékünk figyelmét.

Megérdemi, hogy azt összes körülményeivel együtt elbeszéljük.

Tizennyolcz éve annak, hogy a blancmanteau-i templomból junius egyik verőfényes napján kilépett egy csinos, szép ifju menyasszony.

E szép teremtés mosónő volt.

Tisztán, finom izléssel s páratlan gondtal végezte rábizott munkáit. Ép ezért mindenki tisztelte és szerette is.

Marceline-t, kire az élet ily szépen mosolygott és ki annak mondható el esküjét, kit valóban szeretett, egy becsületes, derék kőfaragónak: — nem csoda, ha az ismerősök ezer jó kívánattal üdvözleik az élet legszébb napján.

Az évek jöttek és mentek. Minden év egy kis csecsemőt vitt a keresztúthoz. Az anyagi jólét azonban nem tartott e szülői örömmel egy lépést. De hát mit is tartozik az ide?

minden embert, tehát ritka eset, hogy valakinek a politikai szereplése ne párt-szempontról ítéltesse meg s hogy az ítélet, mint ilyen, helyes legyen. Hanem igen is, hogy valakinek politikai szereplése helyes bírálat alá mehessen, ahhoz idő kell. A szenvedélyek lezajlása és érdeken kivüliség s e szerint az oly politikai szerepléshez, melyet a tiszta öntudatosság és meggyőződés néha magával a közvéleménnyel is szembe állít, sokkal nagyobb hazaszeretet és bátorság szükséges, mint az árral való uszáshoz. Igaz, hogy az ily szerepek legtöbbszörre hálátlanok, de épen azért nagyobb elismerést is érdemelnek azoknál, melyeket igen gyakran nem is a meggyőződés, hanem a tömeg ragad magával.

Talán nem sértjük meg a kegyeletet, ha egy oly egyénre hivatkozunk, ki állításaink bizonyítására a legalkalmasabb és legzáfolytalanabb példát nyújtja s tetteinek felemlítésével nem sértjük meg emlékét, azt az emléket, melyet épen és pedig fényes példa gyanánt akarunk a pártoskodók és a pártoskodás elé állítani.

Majláth György volt ország-bíróról van szó. Majláth Györgyről, kinek ravatala felett osztatlan gyászszal áll az egész nemzet, kinek hazafiságát elismeri minden párt, sőt a mi az elhunyt szereplésére nézve a legelismertebb: azt ismeri el minden párt, hogy Majláth öntudatos politikus volt serköl-

csi bátorság tekintetében legtöbb kortársának felette állt. A „feszítsd meg“-et kiáltó közvélemény dacára be mert menni a „Reichsrath“-ba és megmutatta, hogy a ki hazáját igazán szereti, az hazájának mindenütt szolgálatára lehet, különösen pedig ott, a hol nincs más ember, ki a haza ügyét védelmezné, aminthogy nem volt a rájráthban, és a hol a Majláth felszólalása s Magyarország történelmi jogainak megismertetése a későbbi kiegyezésnek nagy hasznára vala.

És most minden párt, minden lap elismeri, hogy Majláthot ama tetteiben nem vezette más, mint azon hazafias bátorság: megkísérteni, hogy mire lehet menni a rájráttal, előbb meggyőződést szerezvén, s csak azután ítéletet hozni. Most, 20—22 év múlva, mindenki meghajol azon szilárd jellem előtt, mely saját jó szándékával tisztában lévén, ezen benső sugallatot követte és követésétől nem riadt vissza milliók tiltakozásának dacára sem. Tudta, hogy azokat a milliókat néha egyetlen egy fej vezeteti s nem egy példa bizonyítja, hogy az az egyetlen fej is helytelen gondolkodású vala. Miután pedig a nagy szellemek fő ismertető jele az igazság felismerésében áll, bizony megtörténhetik, hogy mikor milliók és milliók állítanak valamit bizonynyal a vezetők után: nem a millióknak, hanem amaz egy embernek van igazsága. Mert hiszen a mint tudva van, milliók

— Ah! — válaszolt a férj — ha csak valamivel gazdagabbak volnánk!

— Hallgass! — szolt közbe gyöngéden a nő — mi még nem panaszkodhatunk az ellenkezőről.

Mindenki tudja, mily iszonyuan meg-rázó villámcsapás dördült meg Frankhon felett ez év július 15-én. Leon e napon virrasztva találta Marceline-t az ágy mellett, melyben egyszerre három gyermeke feküdt vörhenylázban. Nemsokára a két idősebb áldozatul esett e ragálynak, és a szegény édes anyja azt hitte már, hogy fenéig kiitta a fájdalom keserű poharát.

E csapásra megszűnt a munka. Leon kétségbeesve tért vissza lakásához. Ő többé nem értett ahhoz, hogy a keskeny lépcsőkön hirtelen felszaladjon ötemeletű lakásába, keblére ölelni örangyalát, kinek egykor vidám dalától visszhangzott a kicsiny lak . . . A házi tűzhely egészen elveszté egykori kedves összhangzatát s vonzerejét. Végre még a legiszonyatosabb végzet is szállásért kopogtatott: öt hosszú hónapra keresztül el volt zárva Páris a világtól, s a mi még több, a szegénynek is föl kellett áldoznia érdekét a haza érdekéért.

Az anyyi gond és munka árán megvett Vanves erőd melletti házacska és a

vezetésére és félrevezetésére nem annyira és nem mindig a józan ész, hanem az a döntő, hogy a milliók vágyának és ohajának ékes-szóállással hizelegni tudjunk s ez ohajok teljesítését lehetségesnek állítsuk. Az ilyen vezető aztán népszerű, s veszedelmes dolgok elkövetése miatt többnyire martyságra jutván, neve hangzatos és emlegetett a jelen előtt, hanem a történelem rendesen megfordítja a dolgot és elismerésével annak áldoz, ki a hibás közvéleménnyel szembe állni merészelt.

És így a hazafiság a jelen kor előtt mindig határozatlan fogalom lé-szen, a mennyiben más emberek szíveibe nem láthatunk, és a tiszta, őszinte jó akaratot is, ha az a mi véleményünkkel ellenkező uton halad, elítéljük. Csak a mikor a helyzet megvilágosodik, látjuk aztán, hogy annak az embernek volt igaza, vagy ha igaza nem volt is, de a legtisztább hazafiság vezette tetteiben.

Bukovinai testvéreink hazatelepítése.

Annyi küzdelem és fáradozás után végre utban vannak a bevándorló magyarok. A hadikfalvi állomásról az első transzporttal nem 650 lélek, hanem nyolcz száz egynehány indult. A pályaudvaron ember ember hátán tolongott. A nagy zürzavarban igazolvány nélkül is sokan felültek a hadikfalvaik közül. Elindulás előtt huszonhárom vagonban 709 felnőttest számláltak össze. Ezeket kívül mintegy száz gyermeket. Induláskor nem volt semmi rendetlenség, a mi különben nem a kirendelt zsandároknak

gyümölcsös kis kert a legelső akadályul szolgáltak a katonai mérnöki kar működésének. Elképzelhetni azt a rémülést, mely ily sujtó körülmények közt meglepte a szegény családot.

— Ók kivágják a rózsabokrot, melyet Marie születése napján ültetél! — sohajtá a remegő nő.

— És az az áldott idős kórtefa, mely oly gazdagul ad minden évben szép gyümölcsöt? . . . Istenem, az még nagyobb kár!

— Hát az én ribizském és a te szép terebélyes almafáid? . . .

De ez még mind nem volt elég. A szabad csapatok egymásra alakultak. Minden arravalónak, ki a negyven évet be nem töltötte, fegyvert kellett ragadni.

Leon harminczkilenc éves és hét hónapos volt.

Marceline így szolt:

— Leon, lelkem! siess megmenteni magadat, vagy ha azt nem tehetnéd, lépj a táborig kóródáshoz.

— Nem, édesem! most mindenkinek kötelessége tenni, mennyit csak tehet. A szorongatott hazának ma minden férfikarra szüksége van; s ha mindenki eleget tesz honfiai tartozásának: a többi a jó Isten dolga. Ne félj semmit, kedves Marceline-em; az Isten nem hagy el!

hanem főleg az expedíció vezérének köszönhető. „Éljen a magyar király, éljen a nemzet, éljen Odesscalchy herceg” riadással, pisztoly-durrogás, ének és muzsikaszóval hagyta el az induló csapat az állomást. A transzporttal több paraszt hegedős, klarinétos is jön. Luziánál szerencsésen elhagyták Bukovinát.

Magyarországon mindennütt lelkes öröm, tiszta, hamisítatlan magyar vendégszeretet, őszinte barátság fogadja a bukovinai magyarokat. Hajnali öt órákor érkeztek Homonnára, hol nagyszámu közönség fáklyákkal, mozsárlövésekkel és magyar zenével fogadta az érkezőket. Cseley járásbíró üdvözlő beszédet mondott azon való örömet fejezve ki, hogy testvéreinket az idegen földről hazahozhattuk. Odesscalchy herceg röviden válaszolt. Homonna város intelligenciája, hölgyei és ifjúsága a vasúti állomáson várták az érkezőket, s ebből az alkalomból az indulóházban táncvizigalmat rendeztek, s tánczolvá töltötték az éjjelt, hogy hajnalban üdvözölhessék a bukovinai magyarokat. Mikor a vonat megérkezett, népünknek pelesenyét, bort osztottak ki, a kocsiiban a küldöttség tagjait pedig gazdag reggelivel vendégelték meg, mely alkalommal szebbnél szebb hölgyek szolgálták fel ételeiket, rendkívüli kedveségükkel fűszerezve a különben is izletes falatokat. Legényen, Mihályiban és Lasztócon szintén lelkesen fogadták a bukovinaiakat. Lasztócon Szemere Miklós falujában Molnár István ref. lelkész üdvözölte a küldöttséget és a bevándorlókat S.-A.-Ujhelyen roppant néptömeg várt a pályaudvaron, éljenzéssel, zenezéssel és taracklövésekkel üdvözölte a herobogó vonatot. Rövid ittűdözésük alatt Prámer esperes-plebános hosszabb üdvözlő beszédet mondott, s a csángók közt kenyeret, szalonnát és bort osztottak ki. Az üdvözlő beszédre Odesscalchy herceg röviden válaszolt. Szadeczky Lajos és Benedek Elek küldöttségi tagok bemutatták a közönségnek a bukovinaiak házi iparcikkeit, szőnyeget s az egyszerű nép gyönyörű kézi munkáit, a miből Budapestten kiállításra rendeznek. Sárospatakon a tanárok és a polgárság, Liszkatolcsán a vidékiek. Szerencsén a város polgársága várt mindenütt zenével, lobogókkal. Szerencsén Ternyei polgármester mondott üdvözlő beszédet. A bevándorlók terített asztalokon kenyeret, szalonnát és bort kaptak, Harkányi Frigyes gazdatisztjei által két hordóbort adatot a csángóknak. Tokajon a város közönsége lelkesen fogadta az érkezőket: pompás borokkal megrakott, terített asztalok vártak itt. — A járásbíró hatásos üdvözlő beszédet mondott.

Válasz Feltorjai Peithó György gazd. s. tanár urnak.

Kézdi-szék, márczius 29.

Igen tisztelt uram!

Midőn a „Székelyföld“ f. évi 24. számában parányiságomhoz intézett nagy-

Az egy pár nap mulva katonai egyenruhában visszatért Leon betegem taláta Marceline-t. A szegény nő épen kisdédét választá el. A férj nemsokára hozott s rá a kicsiny is, fogzási bajában hova-tovább gyengülve, Páris bekerítése után néhány napra beteges édes anyja gyöngéd karjai közt megszűnt élni...

Leon, bátorsága és ügyessége folytán, sebesen haladt a rangfokozatban. Ő mindenütt első volt a veszélyben; mint ilyen, hozzá még a nép gyermeke is lévén, sokkal nagyobb figyelem tárgya lón, mint sokan tiszteink közül, kik csak fényes egyenruhában szerettek fészegni.

Azalatt Marceline nagyon szomorú és szánalomra méltó napokat élt. Az életfenn tartás segédforrásai megapadtak; lassan-lassan a mi kevés ékszerem volt, a zálogháza vándorolt. A legiszonyatosabb inség már lesben állott. De mi volt mindez azon szivszorongatáshoz képest, melyet férjének kétes sorsa támasztott keblében? Elmondhatni, hogy e szegény nő nem annyira élt, mint a kintő bizonytalanság közt vergődött. Minden puszkaszó, minden csete-paté elviselhetlen gyötrelmeinek mindmegannyi kiapadhatlan forrásai voltak. Végre eljött a champigny-i véres nap. A remegő nő minden percében várta a tudósítást, de az tovább és tovább késétt... Eltelt negyven-nyolcz óra, és még nem tudott semmit fér-

becsü levelére válaszolok, fogadja legelső sorban is köszönetemet azon szíves figyelméért, melylyel sovány koszton tengődő népünk nyomoruságos életének némi éltető tápot nyújtani szándékolt soraimat méltatva, azon meglepetésben részesít, hogy mégis akadt egy nemeskeblű barát, ki azokat elolvassa. Oh, mert ez manapság igazán kimondhatlan jutalom egy, nem az értékiség csiklandoztatására, a közérkösi-ség rovására és a nagyszólamu ujdonszerűség kaposságára szánt közlemény írójára nézve.

De, felvett tárgyunk érdeméhez közeldeve, ne vegye rossz néven tőlem, ha becses levelére adandó válaszomat rövidség okáért inkább általánosságban, mint részletesen adnám, mert maga a szomorú jelenü és a jobb jövő reményének teljesülését váró mezőgazdaságunk terén újabb megindult mozgalom is általános eszmék és elvek körül mozog; de másfelől a mai állami és megyei rendszer keretében oly elemeket érint, melyeket ezuttal részletezni nem szándékozom.

Mert hogy mai állami és megyei rendszerünk nem felel meg népünk életének s társadalmi viszonyainak s hogy ezeknek teljesen megfelelő új rendszerre van szükségünk, melynek szervezésében mezőgazdaságunk is biztos védeket nyerjen, azt szükségtelen bizonyítgatnunk.

A megyei közigazgatás, közigazdaság, közművelődés stb. mind oly tágas tér, hogy azokra nézve a mai rendszer mellett a 3, illetőleg 5% pótdadóból a mezőgazdaság emelésére tényleg semmi sem folya be. És miért? Azért, mert a nép ereje a végső határokig meg van feszítve. Az iskolára kell fizetni 5%-ot, megyei háztartás ezimen szintén 6%-ot, majd a szesz, sör, bor, ezukor, kávé stb. ezimen kirótt adók, a községek szükségleteinek fedezésére kirótt 20—80%-os rovatalok, az aránytalanul kirótt föld- és egyenes adók stb. stb. mind oly tények, melyeket nem szabad feledni. Sőt a közelebbi mostoha évek sem hagyhatók figyelmen kívül.

A nép életét ismerni kell. A nép ma pénzen veszi a kenyeret és vetőmagot. És ne tessék megütközni azon, hogy 20—80% községi rovatalok említek adóforint után, mert tudnák nem egy községet megnevezni, hol ezeken kívül a törvényhatóságilag adóforint után helybenhagyott 50—80% községi adó rovatalok ki. Azt sem szabad feledni, hogy közelebből a napszamos- osztály az adó alól fel lett mentve s így az eddig általa — bár kicsiny részben — hordozott adó és ennek kulcsán rároott községi teher ma már a földművelő osztályra ne-

jéről. Mint a sötét fájdalom gyermeke, futott és szaladott ide-oda, de mind hasztalan!

Azon emberek, kikhez szivszakadva fordult, jól tudták, hogy azon század, melyben Leon szolgált, e harez alkalmával kemény megpróbáltatásnak volt kitéve; de ő róla semmi bizonyost nem mondhattak. A harmadik napon Marceline azt a tudósítást vette, hogy azonnal siessen Luxemburgba. Késedelem nélkül ott termett. A halottak és haldoklók között az azokat szállító egyik kocsihoz vezetett. És ott a szegény nőnek mit kellett hallani és látni! Leon mindjárt a csata kezdetén, a hogy megrohant parancsnokát védelmezte, első sorban esett el. A véres harez hevében nem gondolt senki vele; ott hörgött véreben, földhöz fagyva, deczembernek két hideg napján és éjén át. Ez megtörte jobb sorsra érdemes életét. Mikor a halottas kocsi fel akarták tenni, még némi életjel mutatkozott rajta. Az orvos erősítő szereit még annyira vihették, hogy ezt rebegheté zokogó nevéhez: „Édes Marcelinem!... Meg kell halnom!... Csak a kedves gyermekeim!”... A hogy e perczen az életelen testet a halottas kocsihoz föltették, Marceline özvegy lett: a fájdalmak özvegye!...

(Vége köv.)

hezül, de azért eselédet és napszámot fizetni kell jó drágán. Nem szabad felednünk a végrehajtással járó roppant költséget. A 3 százal. pótdó felhajtásánál a végrehajtási költség 2 százalék, s ha árverésre kerül a sor: a 3, illetőleg 5 százalék után 50 százalék csuszott el a szegény földművelő nép zsebéből, vagy utolsó barázdájának árából. Nem szabad feledni a 45—50 milliót tulhaladó állami defizitot sem, melynek törlesztésére és kamataira az adó évről évre növekszik. És még tovább fűzhetném a földművelő néposztályra nehezülő terhek láncolatát, nem is említve a visszaéléseket, melyek napirenden vannak; elég enynyi példának minden pessimismus nélkül a szomorú valóságból. S ebből azt is meg lehet érteni, hogy miért nem vagyok barátja a megyei háztartás vagy bármely más ezimen kirótt új adónak, ha az egyenesen és egészben a mezőgazdaság fejlesztésére, mint nemzetünk egyedüli létalapját képező művelődési ágra fordították is, a mi azonban már a czimnél fogva sem lehetséges. Mai napság a végrehajtók, míg a szegény embernél egy falat kenyeret kapnak, felhajtják az adó-forintot az utána kirótt pótdóval együtt, de ezzel meg is semmisítették, hogy ne mondjam: megölték. És kérdem: mit ér már most az ilyenre nézve a mezőgazdaság, minden tudományával, beruházásokkal, kecsgetető reményeivel együtt, ha rá nézve mindezek csak ábrándképekké lettek? Semmit. Elméletnek megjárnak, de a gyakorlatnak nem felelnek meg az olyan beruházások, melyek évenként többbe kerülnek, mint az utánok huzott jövedelem.

Bizony kimondhatlan optimizmussal kell, hogy birjanak, vagy nem ismerik a nép nyomorait azok, kik lehetségesnek tartják a nyomorok újabb tetőzésével mind az állami, mind a megyei háztartás rendezését.

Hogy a földbírtok újabb pótdadókra nem bir el, tanúsítja az is, hogy a nagy hazai intézetek egy statisztikai hozzávetés szerint 166,687,194 forintot adtak kölcsön földbírtokra. E szerint minden második középbirtok a hazában nagy hitellel van terhelve és pedig első helyü betáblázással, nem számítva a takarékpénztárak s más, főkép úrsorások által második helyen törént betáblázásokat. A magyar földhitelintézet 1863-ban csak három milliót, tavaly pedig 6 millió forint kölcsönt adott ki. Nem szomorú adatok ezek? E teher alól a földet nem újabb és újabb terhek, hanem csak czélszerű és a viszonyoknak megfelelő reformok menthetik föl.

A mi a mezőgazdaság segélyezésének mikéntjét illeti, arra nézve rövidség okáért legyen szabad a mezőgazdákunk Budapest közlebből tartott közgyűlése alkalmából irt s megjelenésre váró, „Mezőgazdaságunk fejlődése“ című cikkemre hivatkoznom, melyben a fentebbiek kiegészítésül némely dolgot elmondok.

A fennebiek alapján hosszabb időt igénylő okoskodás nélkül is lehet látni, hogy a megyei háztartás ezimen kivethető 3, illetőleg 5 százalék pótdó a mai rendszer és nehéz viszonyok között nem lendít a bajon, hanem újabb teherrel járó foltozás. Egyebütt rejlik a baj, mit a 3 vagy 5 százal. pótdó nem orvosol meg. A hol — mint pl. Csikmegyében — a közigazgatás minden eleme egyszersmind a közművelődés és közigazdaság mozgató eleme; a hol a megye közönségét az utolsó földművelőtől a legmagasabb méltóságu tisztviselőig egy gondolat, egy eszme lelkesíti; a hol a szellemi torzalkodás nem képez válfalat egyén és egyén között; a hol a társulási eszme erősödésnek indult és nem az a kérdés, kitől jön, hanem helyes-e, pártolásra méltó-e az eszme: ott bizony a 3 százalék pótdó nagyon is relatív expediens, mely se nem árt, se nem használ; a hol pedig ellenkezőleg, a szellemi erők szétszórta szunyadoznak és anyagilag is csak a 3 százalék pótdóra vannak utalva: ezzel aligha lesz segítve a bajon.

S ezzel válaszomat be is fejezhetném. Nem hagyhatom azonban felemlítés nélkül azt, hogy e javaslat — vagy tán eddig tör-

vény — szerint az állam a megyék által közvetített állami közigazgatás teendőinek költségeire szép összegeket ad, pl. Háromszékmegyének 48,500 forint, Csikmegyének 46,800 forint stb. E szép összegeket az állam honnan veszi be? Ujabb adókból vagy kölcsönből? Akárhonnan, ennek újabb „fizess vagy kamatostól visszafizess“ a vége. Tehát haladás a rossz gazdálkodás útján.

Vajha a gyakrolat ne igazolná azt, hogy népünk ezen újabb adóval céltalanul lett megterhelve!

A jobb jövő reményében kifejtett szerény igyekezetünkre Isten áldását kérve, hofnúi szíves üdvözléssel vagyok a tek. gazdasági s. tanár urnak

kész szolgálja:
Felvidéki.

A székely egylet köréből.

Budapest, 1883. márcz. 28. án.

A Székely művelődési és közigazdasági egylet központi választmányának e napokban tartott, márczius havi rendes ülésében a következő ügyek képezték a tanácskozás és elhatározás tárgyait.

1. A február havi ülés jegyzőkönyve hitelesített.

2. A bukovinai csángók hazatelepítése ügyében a választmány is osztja azon általános érdeklődést, mely e tekintetben országszerte mutatkozik, de e mellett az egylet eddigi magatartását azon indokból tartja helyesnek, mert a visszatelepítési ügy oly nagy mérvű vállalkozást igényel, mely az egylet erejét túlhaladja; s habár a válsalat célja az egylet céljaival rokonságban áll, abban kezdeményezőleg azért nem szerepelhetett, mert az ahhoz megkívántató idő és pénz felett nem rendelkezik; miután azonban most oly hatalmas szellemi és anyagi erők állanak az ügy élén, hogy azoktól üdvös eredmény várható: a választmány már most elérkezettnek látja az időt, hogy az egylet szerény anyagi erejéhez képest, maga is hozzá járuljon, a magasztos kölcsön eléréséhez; minek következtében elhatározatott, hogy az egylet Somsich Pál urnak, mint az illető bizottság elnökének, 200 forint bocsát rendelkezésére.

3. A székelyudvarhelyi megyei gazdasági egyesület megalakulása iránti értesülés örvendetes tudomásul vétetvén, a központi választmány annak működését őszinte érdeklődéssel fogja kísérni; sőt szükség esetében támogatását is kilátásba helyezi.

4. A budapesti országos nőipar-egyletnek egy kötőgéptanfolyam iránti felhívása tudomásul vétetett.

5. A havasalföldi csángómagyarok számára nevelendő kath. papok kiképzetése tárgyában felkértek a választmányi tagok, hogy ki-ki saját körében gyűjtönsön adatokat arra nézve, hogy az erdélyi katolikus status miféle alaplól segélyezte régebben ezen papok neveltetését Kantában; esetleg ha ma is létezőnek ilyen ösztöndíjak, miféle lépések volnának célra vezetőek, hogy azok jövőre is eredeti rendeltetésükre fordíttassanak.

6. A mosonvidéki háziipar-egylet felhívása, székely ifjaknak a sásonban és műfaragásban leendő kiképzetése iránt, véleményes jelentéssel végett bizottságnak adatik ki.

7. Elnök jelenti, hogy még a Kézdi-Vásárhelyt tartott közgyűlés határozatából kérdések intéztettek a csiki és háromszéki vidéki választmányokhoz a székely kivándorlás valódi állásának mibenlétére nézve, melyek azonban még be nem érkezvén, sürgetésük határozatott.

8. A naptár-bizottság jelentésére határozatott, hogy az egyleti évkönyv helyettesítőjeül szerkesztendő naptár csak az egylet fizető tagjainak küldessék meg ingyen.

9. A székelyföldi kendertermelés, fonászat és szövészet figyelemmel tartására kiküldött bizottság jelenti, hogy azon kilencz székely ifju, kik részint a kormány, részint Csikmegye költségén, Szegeden Bakay Nándor fondájában oktatást nyernek: igen jó előmenetelt tanúsítanak,

hogy különösen egyik közülük gépész mérnöknek is beválik; azonban mintán teljes kiképzetésükhöz okvetetlen szükséges, hogy egy pár munkaevet valamely külföldi fogógyárban töltsenek, ennek pedig útjában áll, hogy németül nem tudnak: Szedged városának iskolaszéke ezen ifjak előmenetelét iránt érdeklődve, a kir. tanfelügyelő útján az iránt folyamodott a magyar kormányhoz, hogy számukra egy külföldi német tanár 160 frt díjazással fogadtassék fel; minek következtében a kir. tanfelügyelő ur arról értesített határozattal, hogy a 9 székely ifju vizsgáin a központi székelyegylet egy kiküldötté által képviseltetni fogja magát, ezenkívül a legtöbb előmenetelt tanúsító növendékek három aranyat, a többieknek pedig könyveket kíván jutalomul kiosztani. A német tanár iránti felterjesztést pedig a magas kormánytól pártolól támogatni igéri.

10. A váci kosárfonó tanműhelyben végzett növendék Székely József kérésére, hazautaztatásra, utiköltség és 60 frt kifizetett határozatott.

Egy választmányi tag.

66.—1883.

gazdas. egyes.

Titkári jelentés

a csikmgyei gazdasági egyesületnek 1882-ik évi működéséről.

(Felolvasatott az egyesületnek 1883. évi márcz. 27-én tartott közgyűlésén.)

Tisztelt közgyűlés!

Egyesületünk életéből az első év telt le 1882-vel. Ma van az első alkalom, hogy egyesületünk működéséről számot adhatunk. A mily nehéz volt a kezdet éve, ép annyi megnyugvással tekintünk vissza lefolyására és ép annyi megelégedéssel sorolhatjuk elő évi eredményeit.

Igazgató választmányunk ügykezett közvetve és közvetlen minden módot és alkalmat felhasználni arra, hogy egyesületünk, szerény anyagi tehetségéhez képest, minden lehető megtegyen megyei gazdasági viszonyaink emelésére és állapotaink javítására. Létezésünknek és működésünknek kedvező jeleire már is hivatkozhatunk.

1882. év folytatán tartott egy rendkívüli közgyűlés (a kiállítás alkalmával), 8 igazgató választmányi ülés 96 határozattal, 24 bizottsági és küldöttségi ülés, melyeken 58 tárgy intézettek el. Ezen kívül a kiállítás alkalmával 9 bíráló és 17 vidéki bizottság működött.

Választmányi üléseink elég látogatottak voltak; mert választmányunk buzgóbb tagjai majdnem minden ülésen megjelentek s az ügyek elintézésében tevékeny részt vettek. Csak három tagja van választmányunknak, kik egész éven át gyűléseinkben egyszer sem jelenhettek meg. (Balási Lajos, Bardecz István és András Lajos.)

Év folytatán választmányunkban hét tagsági hely üresedett meg; egy halálozás (Lázár Dénes), öt lemondás (Förika Agoston, Both Ferencz, Kasza Imre, Gencsy Alajos és Madár Mihály) és egy eltávozás (Thaly István) miatt. Ezen helyek a mai közgyűlés által lesznek betöltendők.

Egyesületünknek 1882. év végén volt

1. 63 alapító,
2. 67 rendes,
3. 92 évdíjas és
4. 76 pártoló tagja.

Nem mulasztatom el itt megjegyezni és sajnálattal felemlíteni, hogy megyénk gazda nagy közönsége még mindig bizalmatlan és idegenkedik egyesületünk tagjai közé tömegesebben lépni. És sajátosságunk tünik fel a szemlélt előtt az, hogy különösen némely vidék megyénknek mint ha szándékosan volna elidegenítve egyesületünk. Legtöbb tagja van egyesületünknek a csikszerepai, győ. szentmiklósi, és csikszentmártoni járásban, míg a szépvízi járásban alig három, a tölgyesi járásban alig hat tagja van egyesületünknek. Már pedig, míg ama tájékozatlanság és vele járó idegenkedés tart, addig egyesületünk nem fejthet ki hatósabb tevékenységet, mert működését akadályozza az, hogy pártolás nélkül nem rendelkezhetik kellő anyagi erővel. Az egyesületnek hatása csak úgy lehet valódi, ha azok állnak soraiba, kiknek javára működik. Tagok gyűjtése érdekében is igazgató választmányunk már határozott s közelebbről újból meg fog kezdeni ez irányban a működés.

Egyesületünk a lefolyt évben 1300 frt államségélyt nyert a nngy földművelés-, ipar- és keresk. ügyi m. kir. miniszter úrtól, ezen kívül több rendbeli ingyen vetőmagvat. A vetőmagvat a következők voltak:

- a) 25 klgr. Early Callao, 50 klgr. Dober és 250 klgr. Perles-féle pityóka.
- b) 30 klgr. Sammur de Mars 50 klgr. Aprilisi angol és 50 klgr. Jurenák-féle tavaszbuza.
- c) 100 klgr. Chevalier Pedigre árpa
- d) 25 klgr. Price Globe-répagam
- e) 700 klgr. Apatini és 50 klgr. Olasz kendermag.

Ezen magvak összesen 56 egyesületi tag közt osztattak ki, kik közül 25-ön a küldött kérdő íven a kísérlet eredményét közölték egyesületünkkel, mely szerint:

Early Callao pityókát vetett 12, kik közül jól sikerült 7-nek, közepesen 5-nek. Daber pityókát vetett 14; jól sikerült 9, közepesen 4, gyengén 1. Perles pityókát vetett 14; jól sikerült 10, közepesen 4. Sammur de Mars t. búzát 4; gyengén sikerült 3, rosszul 1. Apr. angol búzát 6; köz. sikerült 2, gyengén 3, rosszul 1. Jurenák-búzát 8; jól sikerült 2, közepesen 3, gyengén 2, rosszul 1. Chevalier árpát 14; jól sikerült 10, közepesen 4. Price Globe répat 6; jól sikerült 4, közepesen 2. Apatini kender 13; jól sikerült 1, közepesen 3, gyengén 3, rosszul 6. Olasz kender 3; rosszul sikerült 3.

E szerint a múlt évi kísérleti magvakból legjobban sikerültek a pityókák, Chevalier-árpa és Price Globe répa. A búzákat rozsdá olte meg általában, a kendermag pedig nem volt elég csiraképes.

(Folytatása következik.)

A gyergyó-ditrői márvány dícsősége.

Az Arany János szobor talapzatának anyagául egy a bizottság, mint a család tagjai egyedül a ditróitot szemelték ki. Az ez ügyben való eljárás iránt Margitay Gábor marosvásárhelyi államépítészeti kir. mérnök márcz. 25-én vette a megbízatást, hogy a telepről a szükséges adatokat közöljék vele. A válasz vételével a kiaknázás és kimunkálás iránti intézkedés rövid időn foganatba fog vétetni, melyre Margitay ur helybeli erőt és köfaragó vállalkozót fog alkalmazásra ajánlani. A székelyföldi — illetőleg gyergyói — e nemes díszkőzet fog tehát ismét s még fényesebb polcra emeltni s versenytárt nyerni az ország fővárosában is, mely valamint hírnevének, úgy az általa eszközözendő anyagi viszonyoknak nagy előnyére váland. Most tehát csak az a kérdés: lehet-e kapni egy darabban a kívánt méreteknek megfelelő tömböt? Mi azt hisszük, hogy igen, habár most sokkal nagyobb darabok szükségesek, mint a Bem-szoborhoz a milyenek felhasználtattak. Margitay ur egyébiránt még ez év folytatán kísérleteket szándékozott tenni a gyergyói granit és syenit kőfajokkal is s azoknak különböző cizelokra leendő alkalmas felhasználását tanulmányozni fogja s arra fog törekedni, hogy az Arany-szobor talapzatához szükséges műdarab márvány Ditrőből kerüljön ki. Kiváló figyelméért székelységünk hálás köszönetét méltán érdemli ki.

Mindenféle.

— **A Kézdi-Vásárhelyt létesítendő ipariskola tárgyában** a városi ipartársulatok elnökei f. hó 2-án gyűlést tartottak, melyben elfogadtattott az iskolára nézve Gyöngyösi István által összeállított tervezet és költségvetés. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a városi képviselőtestület és az ipartársulatok megkeresése folytán gr. Zichy és J. Péterffy József urak jövő hóban fogják meglátogatni a várost.

— **Majláth György halála** Kézdi-Vásárhelyt is általános részvételt keltett. A közönség nagy érdeklődéssel várta a hírlapok megérkezését s pillanat alatt elkapkodták a megérkezett lapokat. A középületben gyászlobogók hirdették, hogy az országnak nagy halottja van. — Majláth gyilkosa erőlyesen nyomoztatik, de még nem sikerült azt kézzé keríteni. A kormány 1000 frtot tüzött ki Spanga fejére, ki a gyilkosság elkövetésével vádoltatik s az elfogott Berecznek Majláth huszárjának jó barátja volt.

— **Nekrológ.** Kézdivásárhelyi Szöcs Bálint kereskedő, általánosán tisztelt derék férfi, f. hó 2-án meghalt. Temetése 4-én ment végbe közrészvétel mellett. Nagyszámú rokonság járja a derék férfi halálát. Béke poraira!

— **Gyergyó-Szt. Miklóson** a járvány szünetfélben van. A polgári és elemi iskolák márcz. 28-án megnyitattak.

— **Figyelmes élelmesség.** Schmeja Ede bialai (Galicia) gépgyáros a napokban egy kézi daráló gépet küldött a csikszerepai gazdasági iskolának ajándékba. A gép igen jó szerkezetű és könnyen kezelhető. Erősből van egész szerkezete. Az iskola igazgatója levélben köszönte meg a kitünő figyelmet. A géppel együtt több képes árajegyzéket is küldött Schmeja ur. Ajánljuk őt a gépkereső közönség figyelmébe!

— **Főző Albert** vívómester a napokban K.-Vásárhelyt járt, s a mint értesültünk, egy vívó tanfolyamot akart nyitani. — Főzőt hírből egy ismerjük, mint kitünő szakembert s igen örövendéket, ha e férfias testedző, s pusztán testgyakorlati szempontból is felettebb hasznos tanfolyamra minél többen jelentkeznének. Ajánljuk az ifjuság figyelmébe!

— **Meghívó.** A esiki róm. kath. tanítóegyesület felcsiki fiókja f. évi ápril hó 14-én Csik-Karcsfalván gyűlést tart, melyre van szerencsem a kör tagjait és a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívni. A gyűlés programja: a) Elnöki megnyitó beszéd. b) A múlt gyűlés jegyzőkönyvének fölolvása és hitelesítése. c) Spailer József helybeli és Petres József csikszerei tanító próbatanításai. d) László Albert csikszentdomokosi tanító fölolvása egy a paedagogia köréből vett tételről. e) A gyakorlati tanítások megbeszélése. f) Vitatétel. g) Indítványok. h) A jövő gyűlés programjának, helyének és idejének megállapítása. Csik-Karcsfalván, 1883. márcz. 28. Spailer József, köri elnök.

— **Székely-Udvarhelyt** f. hó 7-ikén a városháza nagytermében a ref. collegiumi „kórház-alap” javára műkedvelők színi előadást tartnak. A Kaviár, Csiky Gergely 3 felvonásos boházata fog előadani. Személyek: Barlangi Achilles, Duna-gőzhajózási kapit. Kis Gergely. Rokoni, nagykoru kisasszonyok: Brigitta; Dr. Szabady Ferencné. Mártha; Szabady Irma. Miranda: K. Irma. Mariska, ezeknek unokahuga Szabó Ilona. Poroszkay Tivadar, gyógyszerész, Farkas Károly. Czili, neje, Farkas Károlyné. Beregi Oszkár: Solymosi Endre. Lilly, volt léghajós: Kis Katinka. Maszlaghy, gyógyszerész segéd: Kassay Akos. Petykó, főszakács: Bod Sándor. Omor, alorvos: Soó Gáspár. Zúghy, ügyv. Gyertyánffy Gábor. Eduárd, matróz: Benkő Gyula. Pisziráng, matróz-gyerekek: X. X. X. Róza, szobaleány: Beke Boreca. Vendégül: Gönczi Lajos. Szakács: J. József. Pinczér: X. X. X. Belépő-jegyek ára: Ülőhelyre 1 frt, az első két sorban 1 frt 50 kr; állóhelyre: 60 kr; tanuló-jegy 30 kr.

— **Számadás.** Kovásznán az Arany János-szobor javára adakoztak: Bury József 40 kr, Csia Elek 20 kr, Dobay János 1 frt, Deák Imre 20 kr, Finta Geiza 20 kr, Földes Bálint 1 frt, Fekete Erzsébeth 50 kr, Gödri Ferencz 1 frt, Gál Domokos 30 kr, Gazda György 40 kr, Gazda Gyula 20 kr, Izsák Antal 1 frt, Kovács Károly 2 frt, Lénárd János 20 kr, Mircse Lajos 20 kr, Miskolezi Lajos 1 frt, Szabó József 20 kr, Tornya Lipót 30 kr, ifj. Ugron János 40 kr, ifj. Ugron János 20 kr, Vajna Dénes 40 kr, Vajna Károly 40 kr. Összesen 11 frt 80 kr. Ezen összeg a földhitelintézetnek el lett küldve. Fogadják a szives adakozók a jó ügy nevében hálás köszönetemet. Id. Dobay János, járásbíró.

Gazdaság és kertészet.

Ápolgassuk gyümölcsfaikat!

— Bereczki Mátétól. — (Vége.)

A gyümölcsfa mozdulatlansága és szótlanlansága mellett is egyike az Isten legszebb, legáldottabb teremtményeinek.

Tél idején, zuzmarával bevont ágai a tündér mesék ezüst erdőit juttatják eszünkbe, melyekről gyermek-éveinkben oly édes örömmel hallottuk regélni anyánkat, dajkákat; tavasszal, ha virágai özönét kifejti, édes gyönyörben usztatja szemünket s főnagyság illatával tölti be a levegőt messze, mindenfelé, maga körül; nyáron hűvös árnyékában édes pihenőt nyújt a forrásban eltikkadt embernek; összes izes gyümölcsösökösége alatt szomorú fűzként esüggesszi felénk ágait, mintha arra kérne bennünket, hogy mentjük őt meg a teherből, attól az áldástól, mit számunkra hozott.

A gyümölcsfa szelíd mozdulatlansága, néma szótlanlansága mellett is, egyike az Isten legkedvesebb teremtményeinek; mert arra választotta őt ki a kegyes teremtető, hogy a csecsemőkorát élő emberiség — a teremtetés után mindjárt — tápláló dajkát találjon föl benne.

A gyermek-embernek év-vezredek óta

még folyvást legkedvesebb tápláléka az anyatej után ama táplálék, melyet izes gyümölcsfaiban a gyümölcsfa nyújt neki évenként.

És mégis! . . .

Év-vezredeknek kellett lezajlani az emberiség fölött a nélkül, hogy észrevette volna, hogy az ő első dajkája, a szegény gyümölcsfa nyomorult pária csak a föld hátán, kívül senki sem törődik.

A gyümölcsfát büntetlenül tépik, szagatják, gyötrik, nemcsak az elemek, hanem maga az ember is a kártékony rovarok millióival s az élődi növényekkel együtt!

Es a gyümölcsfaának mindezt szótlanul kell eltűrnie!

Nincs panaszos hangja, hogy könyörületet tudjon ébreszteni maga iránt; nincsenek lábai, szárnyai, hogy elfuthatna, tova repülhetne üldözői elől!

A gyümölcsfaának, a mit a végzet vagy az emberek szeszélye mostoha körülmények közé juttatott, szótlanul kell eltűrnie a szörnyű éhséget, az égető szomjúságot, a csonkításokat, sebzéseket, melyeket az elemek kívül maga az ember is üt rajta. Hiába mutogatja sebeit, hiába mutogatja a féselt emelkedő, könyörtelért esdő, megronsolt, béna karjait! Nem veszik azt észre! . . . A ki rátekin, nem azért vetette rá szemét, hogy sebeit lássa és segítsen rajta; hanem azért, hogy nincs-e rajta gyümölcs, mit leköbözhasson, leverhessen róla.

Es mégis! . . . az áldott gyümölcsfa, a mig ereje végkép el nem hagyja, évről évre meghozza virágait, hogy gyönyörködtesse azokkal az ember is, a ki vele sohasem törődött; a ki az ő szenvedéseit soha meg nem látta; a ki őt soha nem ápolta.

Az élők világában van-e tehát önzetlenebb és olyan testvére az embernek, mint a mily önzetlen hozzá az áldott gyümölcsfa? . . .

A gyümölcsfa áldott jötevőnk nekünk csaknem egész életén keresztül és — ha szenvedéseinek sulya alatt lasankint elpusztul — nincs, ki szánakozzék rajta! Még ekkor is fölkeresi őt az ember, hogy széthasogatva, fűrészelve a halott gyümölcsfát, csinos és kényelmes butorokat csináljon magának belőle; hogy vessendő galyaival, elhullott forgácsaival táplálja a tűzet, azt a másik jó szellemet, mely nélkül a földgömb legnagyobb része örökre lakhatatlan lenne az emberre nézve.

A gyümölcsfa legártatlanabb lény az élő világnak.

Egy oly hosszú életen keresztül, mely alatt az emberekből két-három nemzedék is születik és elhal, senkit meg nem bánt, senkit meg nem haragít; senkinek nem árt és nem is ártott soha, hanem évről évre, mindig növekedő mértékben, szó nélkül hozza meg az áldást az apáknak, az apák fiainak és az apák unokáinak is!

Szeretnie, áldania kellene a gyümölcsfát mindenkinnek, a ki él és mozog a föld hátán, és mégis! . . . mit kell tapasztalunk! . . .

Mintha a kegyes teremtető érzéketlen kődarabot helyezett volna sziv helyett az emberek keblébe, oly keveset törődnek a szegény gyümölcsfa szenvedéseivel! Nem-hogy ápolnak azt, a ki élve is, halva is áldás az emberre nézve; hanem úgy bánnak el vele gyakran, mint egy ádáz ellenséggel.

Bizony-bizony gyakran méltán kérdezhetnők, hogy van-e az embernél szívtelenebb, hálátalanabb lény az élő világnak! . . .

A kinek érző szíve van közületek, szánja meg a szegény gyümölcsfát; ne törje tovább, hogy az nyomorult pária legyen a föld hátán.

Hozzatok szigorú törvényeket, a melyek a szívtelenek bántalmait ellen oltalmukba vegyék a szegény gyümölcsfát!

Hozzatok törvényt, mely oda kényszerítse az önjavukat ismerni nem akaró közömbösöket is, hogy akarva, nem akarva tisztogatniok, ápolgatniok kelljen a birtokukban levő gyümölcsfákat!

A tél beköszöntött. Szünetet tart minden sürgős külső munka.

Hányan vannak, a kiknek kenyéret két kezökkel kell megkeresniök és a kik télen át munkahiány miatt éhséget szenvednek.

Ne várjátok, hogy ezek az éhezők munkahiány miatt irgalomkenyerért nyujtsák ki kezöket felétek, hanem adjatok kezöbe egy tompacélt, görbe vas-eszközt, vigyétek ki öket gyümölcsfáitok közé és mutassátok meg nekik, hogyan kell e tompacélt vasesszözzel lekapani a fárol a mohát, a zuzmót és a fűreserepedett kérget a nélkül, hogy az eleven kérget megsértenék. Tanítsátok meg öket, hogyan kell banni a hernyózó olóval és hagyjátok meg nekik, hogy a levagdalt hernyófészkeket egyúli egyik szedegessék össze s számöljának be azokkal, hogy aztán ti tűzön égethessétek el valamennyit!

Hadd dolgozzanak aztán ott kerteitekben enyhe napokon, a mikor a fákat zuzmara nem lepi!

Isten arra teremtetette az embert, hogy munkájával és nem arra, hogy koldulással

keresse kenyerét. Vétkezik az, a ki a munkabírónak munka helyett alamizsnát ad kezébe, holott munkát is adhatna.

Adjatok munkát a szegény embernek, hogy irgalomkenyérre ne szoruljon és ne legyen oka az éhség kínjait érezni közöttetek!

Áldott munka lesz az, a mit a szegény ember végezni fog kertekben.

A hálás gyümölcsfa sokszorosan vissza fogja nektek azt fizetni, a mit e munkáért kiadtatok.

Midőn kenyeret adtok így a munkára szorult szegény embernek, jusson eszetekbe, hogy vannak más éhezők lények is, a kiknek e munka által asztalt terítették! — A lekaptart moha, zuzmó és fölcseresedett kéreggel együtt a kártékony rovarok számtalan álczája, bábja, tojása hull a fa alá és ezek kedvencz eledelt nyújtanak a lég madarainak, melyek sirva-riva hasztalan keresik élelmüket télen, a mikor vastag hóréteg fedi el a helyet, a hol azt föllehetnék.

Szánjátok meg a gyümölcsfákat és ápolgassátok azokat!

Erre kér benneteket az, ki úgy szereti a gyümölcsfákat, mint szereti a jó testvér saját édes testvéreit.

A közönség köréből.*)

Csik-Szereda, 1883. márcz. 30.

A polgárok vagyonára nézve egyik legpusztítóbb veszedelem a tüzvész, mely a leggyakrabban néhány pillanat alatt egy egész életen keresztül folytatott küzdelem és hosszas fáradság jól megérdemelt gyümölcsét teszi semmivé s a szorgalmasan törekvő embert családjával együtt a legnagyobb nyomorba taszítja. Ha meggondoljuk, hogy a legtöbb tüzvész keletkezésének hanyagság vagy gondatlanság az oka: valóban nem tudunk eléggé csodálkozni úgy az egyesek vétkes könnyelműségén, valamint némely hatóságok erőlytelenségén, hogy nem tesznek meg mindent a végre, hogy e vész elem keletkezésének még csak gondolható oka is elháríttassék. Pedig e végre elegendő volna az egyeseknek lelkiismeretes gondossága, és a hatóságoknak a gondatlanokkal szemben nehányzori szigorú fellépése. Tegnap este úgy 1/2 10 órakor szomszédságunkat tízi láma verte föl, s egyes kiáltások hangzottak: „G. E. ügyvéd ur házának kéménye ismét kigyulladt.“ És itt városunkban, a hol a házak és többi épületek legtöbbnyire gyulékony anyagból, a tűzrendőri szempontok teljes mellőzésével vannak építve s mintegy tüzfészkeket képeznek: a kéménygyulladás nagyon is figyelembe veendő. A tegnapi gyulásnak nem lett ugyan komolyabb következése, a mi főként annak

* E rovat alatt megjelenő közlemények közérdekből díjtalanul közöltetnek. A felelősség a bekiadót illeti. Szerk.

köszönhető, hogy még elég korai időben történt, és hogy egy pár érdemes altiszt — kik a gyulást kezdetben észrevették — gyors közbelépésükkel kellő időben elfojtották; ha azonban később történnék, azon roppant szelvény miatt, mely egész éjen át uralkodott, iszonyu szerencsétlenség lehetett volna okozója. De a min ma szerencsésen átestünk, holnap ugyanaz nagy veszélybe dönthet; ezért tehát felhívjuk ez esetre a városkapitány ur figyelmét, annál is inkább, mivel a fenn említett háznál kéménygyulladás igen rövid idő alatt már harmadizban történt, s kérjük igen szépen, hogy használja fel mindazokat az eszközöket és módokat, melyek az ily esetek megállítására rendelkezésére állanak.

Nehány aggódó szomszéd.

Szerkesztői izenetek.

F. J. Somlyón. Megkaptam. Jöni fog alkalom atdán.

S. J. Karczalva. Jöni fog. Margitay G. M.-Vásárhely. Mi is épen úgy ismerjük az illetőt s azért bánunk vele érdeme szerint. Szives érdeklődését kiválóan köszönjük.

B. J. Szt.-Márton. Egyet közlünk a küldeményből.

S. F. Seps-Szentgyörgy. Köszönjük a figyelmet. A küldöttet későn kapván, nem használhattuk. Más forrásból már közöltük volt.

Ifj. M. I. Somlyó. Hogy a támadó éhes farkast lesújtotta, tudomásul vettük, s örvendünk, hogy nagyobb kár nem történt.

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Dr. Kádebó Ferencz, Ifj. Dobay János.

Kiadó tulajdonos: Szabó Albert.

Nyilt tér.*)

Nyilatkozat.

Tek. szerkesztő ur!

Becses lapja 11. számában „A közönség köréből“ cím alatt megróva látom személyemet s ezért becses lapjában nyilatkozatomnak helyet kérek.

Ezen cikkben felhozott azon vád, mintha én Makati Jánosra rálöttem volna, hamis rágalom, mert a dolog tényleg így áll:

Nyujtódon lakó Makati János éjjeli 11 órakor az én házamhoz rontott és ott hozzám vert poharat, üveget, égő lámpát, ércz kandért s 9 látható sebet ejtett fejemen. Csak a jelenlötöknek köszönhetem, hogy nem lettem e vad ember áldozata. Nevezett cikkben az van felhozva, hogy én 3 lövést tettem Makatira és a midőn menekülni akart, fegyverrel álltam utját; ezen állítás nem igaz, mert egy lövés esett s az is történetesen, a mi a törvényszéki vizsgálatból is kitünik.

A mi a cikkben felhozott egyéb vádakot illeti, megvetem és visszautasítom. Nyujtód, 1883. márczius 30-án.

Dudás Ferencz**)

*) E rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

**) Ez úgyben sem pro, sem contra a további felelőstésnek helyet nem adunk. Szerk.

HASZONBÉRI HIRDETMÉNY.

Melynélfogva alattirt borszéki fürdő- és üzletigazgatóság haszonbérbe adja a borszéki Kossuth-kutnál ujonan épített gyógyesarnok melletti

KÁVÉMÉRŐ ÉS CZUKRÁSZDA

helyiségeket három egymásután következő évi fürdőidény tartamára írásbeli ajánlati pályázás útján a következő feltételek mellett:

1. A haszonbér kezdetét veszi **folyó 1883. év június 1-én** és tart minden évben **szeptember 15-ig.**
2. Az évi haszonbér 300 frt minimális összegben állapittatik meg.
3. A bérösszeg két részletben, mindig **július 15-én és augusztus 15-én** lesz bérlő által az üzleti pénztárba befizetendő.
4. Vállalkozni kívánók kötelesek a kikiáltási árhoz képest írásbeli ajánlataikat 10% bántpénzzel ellátni s ajánlataikban igazolni, hogy a részletes feltételeket ismerik, azokat elfogadják és a vállalat ellátására képességgel bírnak.
5. Ezen haszonbéri tárgyban a tárgyalás **folyó év május 15-én d. e. 10 órakor** fog megtartatni, miért is a pályázati ajánlatok legkésőbbben **f. év május 14-én d. u. 6 órakor**ig az üzlet igazgatóságához betérjesztendők, illetve beküldendők lesznek, mert későbbben érkező ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.
6. Egyéb feltételek az üzlet hivatalos helyiségében betekintheők vagy lemásolhatók.

Borszék, 1883.

Az üzlet igazgatósága.

Puskás Lajos,
igazgató.

1—3

DÁVID ANTALNÁL KÉZDI-VÁSÁRHELYTT.

Van szerencsém tudatni a n. érd. közönséggel, hogy

divatos férfi-kalapokból és chiffon férfingekből gyári raktárt

tartok s azokkal a következő feltűnő olesó árakban szolgálhatok:

Finom minőségű DIVATOS FÉRFI-KALAPOK minden választékban 70 krtól, 1 frt, 1 frt 20 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3—4 forintig.

Finom minőségű DIVATOS GYERMEK-KALAPOK minden választékban 60 krtól 2 frt 50 krig.

CHIFFON FÉRFI-INGEK 90 krtól 3 frt 50 krig.

INGGALÉROK darabja 12 krtól 25 krig.

Vidéki megrendelések posta fordultával teljesítettnek. Kézdi-Vásárhelytt, 1883. február hó.

Tisztelettel
Dávid Antal.

Legnagyobb kalap raktár. Magyar nemzeti kőpánnut raktára.

6—10

IGEN SZÉP ÉS DUS VÁLASZTÉKBAN.

Alattirtnál többféle, a legjobb fajtaokról nemesített s mégis bővön termő 2—5 éves

téli alma-és körte-oltvány

jutányos áron eladó.

Futásfalva, 1883. márcz. 20-án.

Demény Dénes,

futásfalvi kántor-tanító.

2—2

A Györbíró Lajos-féle ház (K.-Vásárhelytt a szolgabírói hivattal szemben) **udvarral, istállóval és kerttel együtt** egy vagy több évre haszonbérbe adandó.

Értekezhetni lapunk kiadóhivatalánál.

1216. szám 1883.

Csőd hirdetmény.

A kézdivásárhelyi királyi Törvényszék részéről közzététetik, hogy **czégezett s törvényesen megalakult kézdivásárhelyi II. temetkezési egyesület**, mint hitel-szövetkezetnek bárhol találtató ingó és — Horvát-Szlavonország kivételével — a magyar állam területén levő ingatlan javaira a csőd megnyitott

Csődbiztosul Boeskor Mihály törvényszéki bíró, tőmeggondnokul Dr. Pethő József, helyettesül Bánffy Zsigmond ügyvédek neveztettek ki.

Felhivatnak mindazok, kik az általános csődtőmeg ellen, mint hitelezők, igényt támaszthatni vélnek, hogy ebbeli igényeiket **1883. évi május hó 10-ik napjáig bezárólag**, mint a követelések bejelentésére kitűzött határidőig, ezen kir.

törvényszéknél az **1883. évi június hó 11, esetleg következő napjaira** délelőtt 8 órára e törvényszék helyiségeibe kitűzött **felszámolási tárgyalás hatánapjain** leendő megállapítás és osztályozás végett az 1881: XVII. törv.-cikkben kijelölt joghátrányok terhe mellett a csődtőmeg ellen az idézett csődtörvény 126—129. §§-ában foglalt rendeletei szerint az esetben is bejelentsék, ha igényeik tekintetében külön per volna folyamatban.

Felhivatnak továbbá a zálog-és megtartási joggal bíró hitelezők, hogy az általuk szerzett jogot a tőmeggondnoknak jelentsék be s az általuk bírt dolgokat a tőmeggondnok felhívására megbeeslés végett mutassák fel.

Azok, a kiket elkülönítési, visszakövetelési vagy külön kielégítési jog illet, figyelmeztetnek, hogy a mennyiben jogaikat nem érvényesítik, azok a csődtőmeg értékesítését és felosztását gátolni nem fogják.

Végre a csődhitelezők felhivatnak, hogy **1883. évi június hó 18-ik napján**, mint e czéla kitűzött hatánapon, délelőtt 8 órakor a törvényszék fenn kitett helyiségében, a csőd-választmány megválasztása végett, a hitelezői minőségüket igazoló okiratokkal ellátva jelenjenek meg.

Kelt Kézdivásárhelytt 1883. évi márczius hó 21-ik napján.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint csődbíróság.

3—3

Piaczi árak

	Kézdi-Vásárhely márczius 29.		Csik-Szereda márczius 28.		Sz. Udvarhely márczius 9.		Gy.-sz.-Miklós márczius 24.	
	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.
Buza) tiszta	7	10	7	50	7	10	7	—
) elegy	5	80	—	—	—	—	6	—
Rozs) tiszta	5	20	5	50	5	60	6	—
) elegy	4	—	5	—	4	—	5	—
Arpa) tiszta	—	—	3	—	4	50	5	50
) elegy	—	—	—	—	—	—	5	—
Zab	2	60	1	50	3	50	3	—
Törökbuza	4	90	6	—	6	40	6	25
) köles	10	—	10	50	—	—	8	50
Kása) árpa	—	—	—	—	—	—	—	—
Borsó	6	—	5	60	—	—	6	—
Lencse	8	—	—	—	—	—	—	—
Fuszulyka	5	—	6	50	5	—	6	25
Lenmeg	—	—	—	—	—	—	9	—
Kendermag	—	—	—	—	—	—	—	—
Bükköny	—	—	—	—	5	—	—	—
Pityóka	1	60	1	25	3	50	2	50
Marhahus	—	36	—	32	—	40	—	36
Disznóhus	—	40	—	44	—	48	—	48
Juh-hus	—	—	—	—	—	—	—	24
Szalona	—	80	—	80	—	72	—	70
Fagygyu	—	32	—	—	—	36	—	40
Malacz	1	60	1	50	—	—	1	50
Lud	1	10	1	—	—	—	1	20
Réce	—	45	—	—	—	80	—	90
) fejér	2	20	2	—	2	50	3	50
) fekete	3	50	3	—	3	—	5	—
Egy pár csirke	—	60	—	—	—	—	—	80
10 tojás	—	15	—	15	—	13	—	25

Ny. Szabó Albert gyorssajtóján Kézdi-Vásárhelytt.